

**Uniunea Națională a Practicienilor
în Insolvență din România**

**EVALUARE SECTORIALĂ
PENTRU ACTIVITĂȚILE DESFĂȘURATE
DE PRACTICIENII ÎN INSOLVENȚĂ**

2025

Glosar de acronime și definiții

AML: reglementări Anti-Money Laundering

CSB: combaterea spălării banilor

CDD: Customer Due Diligence

Reprezintă procedurile de identificare, verificare și evaluare a clientului ce trebuie realizate în debutul relației de afaceri.

CFT: combaterea finanțării terorismului

ENR: Raport privind Evaluarea Națională de Risc.

Document redactat și publicat de ONPCSB în care sunt evidențiate riscurile de spălare a banilor și finanțarea terorismului având ca punct de referință Recomandarea 1 a FATF și Legea nr. 129/2019.

ENTITĂȚI RAPORTOARE: (practicienii în insolvență prin formele de organizare ale profesiei) Membrii UNPIR, practicieni în insolvență compatibili care își exercită profesia prin intermediul formelor de organizare prevăzute de lege, respectiv: Cabinete individuale de insolvență (CI); Cabinete asociate de insolvență (CA); Societăți profesionale cu răspundere limitată (SPRL); Întreprinderi profesionale unipersonale cu răspundere limitată (IPURL) sau colaboratori ori angajați ai formelor de organizare.

FATF: Financial Action Task Force, denumită și Grupul de Acțiune Financiară Internațională (GATF).

Organism internațional care stabilește standarde globale pentru prevenirea spălării banilor și finanțării terorismului. FATF actualizează lista țărilor cu grad ridicat de spălare a banilor de trei ori pe an (februarie, iunie și octombrie). Aceasta

este o listă de țări care au deficiențe strategice în combaterea spălării banilor și finanțării terorismului și unde există riscuri ridicate pentru sistemul financiar global.

FT: Finanțarea terorismului. Actul de furnizare de fonduri necesare sau sprijin financiar pentru sprijinirea activităților teroriste sau a organizațiilor teroriste.

MONEYVAL: Anti-Money Laundering Measures and the Financing of Terrorism. Organism de monitorizare permanentă din cadrul Consiliului Europei al cărui scop este de a se asigura că Statele Membre au sisteme eficiente pentru combaterea spălării banilor și finanțării terorismului și că acestea respectă standardele internaționale relevante. Moneyval evaluează și monitorizează conformitatea statelor membre și face recomandări autorităților naționale pentru îmbunătățirea sistemelor acestora pentru prevenirea spălării banilor și finanțării terorismului.

ONPCSB: Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor.

Este Unitatea de Informații Financiare (FIU) a României care are ca scop prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului.

PEP: Persoane expuse public

RTS: Raport de tranzacții suspecte

RTN: Raport de tranzacții în numerar

SB Spălarea banilor.

Procesul prin care fondurile obținute din activități ilegale sunt transformate în fonduri aparent legale, fiind astfel ascunsă originea lor ilicită.

CUPRINS

1. Introducere	pag. 4
1.1. Scopul evaluării	pag. 4
1.2. Obiectivele evaluării	pag. 5
1.3. Metodologia de evaluare a riscurilor	pag. 6
1.4. Surse de date și informații	pag. 7
2. Profilul sectorului	pag. 8
2.1. Definiția și rolul practicianului în insolvență	pag. 8
2.2. Reguli privind identificarea beneficiarului real	pag. 9
2.3. Formele de organizare ale profesiei/entități raportoare	pag. 10
2.4. Condițiile de intrare în profesie și excluderea din profesie	pag. 11
2.5. Definiția și rolul insolvenței	pag. 11
2.6. Importanța economică și factorii contextuali	pag. 13
2.7. Cadrul legal aplicabil	pag. 14
3. Evaluarea riscurilor de SB/FT	pag. 15
3.1. Supravegherea sectorului practicienilor în insolvență la nivel național	pag. 15
3.2. Dimensiunea sectorului practicienilor în insolvență în România	pag. 16
3.3. Riscurile identificate în context global	pag. 16
3.4. Riscurile identificate la nivel național	pag. 16
3.4.1. Riscuri legate de procedurile în care este deținută calitatea de administrator/lichidator judiciar, lichidator în procedurile de lichidare voluntară, lichidator pe Legea nr. 151/2015, administrator special sau acordarea de consultanță pe proceduri de prevenire a insolvenței și de insolvență	pag. 17
3.4.2. Riscul de conformitate, proceduri de due diligence și verificarea entităților persoane juridice sau fizice	pag. 19
3.4.3. Riscul privind serviciile	pag. 22
3.4.4. Riscul privind tranzacțiile	pag. 22
4. Identificarea amenințărilor și vulnerabilităților	pag. 25
4.1. Tipologii de spălarea a banilor în domeniul practicienilor în insolvență	pag. 26
4.2. Finanțarea terorismului și modul de aplicare a sancțiunilor internaționale	pag. 30
4.3. Analiza vulnerabilităților în asociere cu alte sectoare economice	pag. 32
5. Gestionarea riscurilor	pag. 34
5.1. Măsuri de prevenire și atenuare a riscurilor	pag. 34
5.2. Strategii de răspuns și management al riscurilor	pag. 34
5.3. Evaluarea și stabilirea profilului de risc pentru practicienii în insolvență	pag. 35
6. Concluzii și recomandări	pag. 38
6.1. Rezumatul principalelor constatări	pag. 38
6.2. Recomandări pentru autorități și entități	pag. 39

Cap. 1 – Introducere

1.1. Scopul evaluării:

Evaluarea riscurilor în derularea activității de practician în insolvență are drept scop analizarea oportunităților și riscurilor semnificative asociate profesiei în vederea îmbunătățirii procedurilor de contracarare a operațiunilor de spălare a banilor (SB) și finanțării terorismului (FT), având în vedere legislația națională existentă, reglementările internaționale și constatările din Evaluarea Națională a Riscurilor.

Practicienii în insolvență sunt supuși reglementărilor naționale și internaționale privind prevenirea spălării banilor, inclusiv:

- Legea nr. 129/2019 pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative - prevede obligații specifice pentru practicienii în insolvență, în calitate de entități raportoare, conform art. 5 alin. (1) lit.f)

- Directiva (UE) 2018/843 a Parlamentului European și a Consiliului de modificare a Directivei (UE) 2015/849 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor sau finanțării terorismului, precum și de modificare a Directivelor 2009/138/CE și 2013/36/UE - stabilește obligații pentru profesioniștii din sectorul financiar și non-financiar.

- Standardele Grupului de Acțiune Financiară (FATF) - oferă un cadru internațional pentru prevenirea spălării banilor și finanțării terorismului. FATF recomandă țărilor să identifice, să evalueze și să înțeleagă riscurile de SB/FT, să dezvolte și să implementeze un regim național bazat pe riscuri.

Realizarea unei evaluări răspunde primei recomandări a FATF, care impune statelor membre să identifice, să evalueze și să înțeleagă riscurile de spălare de capitaluri și de finanțare a terorismului la care sunt expuse, recomandare preluată și în Directiva UE 2015/849 privind prevenirea utilizării abuzive a sistemului financiar în scopul spălării banilor și al terorismului.

La nivelul Uniunii Europene, reglementările în materia prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului sunt în continuă evoluție, iar noul pachet legislativ adoptat de Uniunea Europeană introduce un cadru mai strict de reglementare și supraveghere. Acesta include Regulamentul (UE) 2024/1620, care instituie Autoritatea Europeană pentru Combaterea Spălării Banilor (AMLA), care va avea atribuții extinse în ceea ce privește coordonarea și supravegherea entităților raportoare la nivel european. De asemenea, pachetul include Directiva (UE) 2024/1640 (AMLD6) privind mecanismele care trebuie

institute de statele membre pentru prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor sau finanțării terorismului, de modificare a Directivei (UE) 2019/1937 și de modificare și abrogare a Directivei (UE) 2015/849 și Directiva (UE) 2024/1654 a Parlamentului European și a Consiliului din 31 mai 2024 de modificare a Directivei (UE) 2019/1153 în ceea ce privește accesul autorităților competente la registrele centralizate de conturi bancare prin intermediul sistemului de interconectare și măsurile tehnice de facilitare a utilizării evidențelor tranzacțiilor și Regulamentul (UE) 2024/1624 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor sau finanțării terorismului. Aceste noi reglementări vor avea un impact asupra tuturor sectoarelor economice, inclusiv asupra entităților din acest sector, care vor trebui să își adapteze mecanismele de conformitate pentru a răspunde noilor cerințe impuse de legislația europeană și internațională și pentru menținerea unui cadru operațional conform și competitiv.

În septembrie 2022, Oficiul Național pentru Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, în colaborare cu Banca Națională a României, Autoritatea de Supraveghere Financiară, Ministerul Justiției, Ministerul Afacerilor Interne, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și Serviciul Român de Informații, a întocmit primul raport referitor la Evaluarea Națională a Riscurilor de Spălare a Banilor și Finanțare a Terorismului. Acest raport a vizat perioada 2018–2020 și a evidențiat faptul că sectorul economic în care activează practicienii în insolvență prezintă un *“nivel mediu de risc”, ”putând apărea riscuri de a fi folosiți în operațiuni de spălare a banilor, în etape care au loc în afara procedurilor de insolvență și atunci când acordă asistență în vederea realizării operațiunilor de vânzare a activelor din patrimoniul societății, când administrează conturi bancare, instrumente financiare, valori mobiliare sau alte bunuri, încheie operațiuni financiare și vânzări de bunuri, acțiuni sau părți sociale ori alte elemente ale fondului de comerț și alte operațiuni asemenea.”*

Acest raport va conține recomandări și măsuri de atenuare, iar acțiunile specifice vor fi monitorizate și evaluate în funcție de evoluțiile reglementărilor naționale și europene.

1.2. Obiectivele evaluării:

Evaluarea sectorială a riscurilor asociate activităților de prevenire a insolvenței și de insolvență are ca obiective:

- să identifice și să evalueze principalele riscuri specifice de spălare a banilor (SB) și finanțare a terorismului (FT), luând în considerare cele mai recente standarde internaționale stabilite de Financial Action Task Force (FATF), Evaluarea Supranațională a Riscurilor (SNRA) realizată de Comisia Europeană în anul 2022, Raportul Moneyval (2023), precum și constatările din Evaluarea Națională a Riscurilor (ENR).
- să dezvolte măsuri de reglementare adaptate pe baza riscurilor identificate, asigurând o aliniere mai eficientă la cele mai bune practici internaționale. Această ajustare va include formularea de recomandări specifice care să abordeze riscurile, în special în

ceea ce privește activitățile care permit desfășurarea de consultanță sau relații de business fără prezența fizică a clientului și tranzacțiile anonime sau cu pseudonime.

- promovarea în rândul membrilor UNPIR a conștientizării riscurilor asociate și măsurile de prevenire a SB/FT.

Scopul acestei evaluări este de a identifica, pe de o parte, vulnerabilitățile activității practice și, pe de altă parte, de a găsi modalitățile optime de diminuare a vulnerabilităților identificate, asociate domeniului spălării banilor (SB) și finanțării terorismului (FT).

1.3. Metodologia de evaluare a riscurilor

Metodologia utilizată pentru evaluarea riscurilor în procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență a fost elaborată cu respectarea recomandărilor internaționale ale FATF. FATF recomandă țărilor să efectueze evaluări ale riscului pe fiecare sector, în scopul identificării, evaluării și înțelegerea riscurilor asociate în CBS și CFT.

Procesul de evaluare a riscurilor a fost structurat pe mai multe etape, incluzând:

- colectarea și analizarea datelor prin instrumente precum: chestionare adresate membrilor UNPIR, solicitări de informații către autoritățile competente;
- identificarea surselor de informații relevante: integrarea informațiilor din ENR, SNRA, Raportul Moneyval și alte documente de referință internaționale;
- identificarea riscurilor, amenințărilor, vulnerabilităților, probabilitatea unor evenimente negative și a consecințelor rezultate;
- evaluarea riscurilor asociate spălării banilor și finanțării terorismului. Printre etapele principale ale procesului au fost avute în vedere numărul de entități active și volumul tranzacțiilor.

Cercetarea surselor naționale și internaționale de informare a constituit un element esențial în realizarea evaluării sectoriale.

Grupul de lucru responsabil pentru evaluarea sectorială, desemnat la nivelul UNPIR prin Decizia Consiliului Național de Conducere nr. 1/2025, a gestionat colectarea, analiza și interpretarea datelor din surse naționale și internaționale, asigurându-se că metodologia răspunde standardelor internaționale.

Raportul sintetizează evaluarea riscurilor asociate procedurilor de prevenire a insolvenței și de insolvență, evidențiind principalele riscuri de spălare a banilor și finanțare a terorismului, descriind vulnerabilitățile identificate, nivelul general de expunere la riscuri și eficacitatea măsurilor de gestionare aplicate.

Această sinteză oferă o imagine asupra stării de conformitate și a capacității sectorului de a preveni și combate activitățile de spălare a banilor și finanțare a terorismului, furnizând recomandări pentru îmbunătățirea măsurilor de supraveghere, colaborare și implementare a politicilor CSB/CFT, în conformitate cu standardele internaționale.

1.4. Surse de date și informații:

În elaborarea prezentei evaluări au fost avute în vedere următoarele surse de date și informații:

- Chestionarele transmise formelor de organizare în care își desfășoară activitatea practicienii în insolvență din România au constituit o sursă principală de informații, având în vedere experiența și cunoștințele acestora. Colectarea datelor de la aceste entități a fost realizată printr-un eșantion relevant de chestionare (transmis primelor forme de organizare ca cifră de afaceri și președinților filialelor UNPIR - pentru buna reprezentativitate geografică) și au fost elaborate cu scopul de a obține informații specifice despre tipologiile de activitate, riscurile percepute și măsurile de conformitate implementate. Aceste chestionare au permis o evaluare detaliată a modului în care formele de organizare gestionează riscurile și reacționează la amenințările identificate, oferind o bază solidă pentru analiza ulterioară.
- Colaborarea cu autoritățile competente în aplicarea legii, în special ONPCSB, a fost de asemenea esențială. Acestea au furnizat date statistice relevante, incluzând informații despre cazurile asociate acestui sector. Aceste date, împreună cu observațiile privind tipologiile și tendințele în activitatea de prevenire a SB/FT, au contribuit la obținerea unei imagini clare asupra riscurilor existente și a intervențiilor necesare.
- Studiile și rapoartele despre tipologiile de SB/FT provenite de la organizații internaționale specializate, cum ar fi FATF, MONEYVAL. De asemenea, evaluările supranaționale ale riscurilor (SNRA), realizate de Comisia Europeană în 2022, au oferit un cadru de referință important pentru analiza națională.
- Raportul ONPCSB privind Evaluarea Națională a Riscurilor de SB/FT, publicat în 2022, a constituit o altă sursă fundamentală de informații, aducând date și concluzii relevante pentru domeniul procedurilor de insolvență.

Cap. 2 - Profilul sectorului

Acest capitol cuprinde profilul practicienilor în insolvență, având ca punct de pornire definiția practicianului și a procedurilor de insolvență. Se analizează importanța economică a sectorului și se detaliază cadrul juridic relevant, subliniind reglementările naționale și internaționale în vigoare.

2.1. Definiția și rolul practicianului în insolvență

În OUG nr. 86/2006 privind organizarea activității practicienilor în insolvență, aprobată prin Legea nr. 254/2007, cu modificările și completările ulterioare, la art. 1¹ se prevede că *”practicienii în insolvență compatibili, autorizați în condițiile legii, pot îndeplini, pe tot teritoriul României, calitatea de administrator judiciar, lichidator, conciliator, precum și orice altă calitate prevăzută de lege. Îndeplinirea acestor calități se face prin preluarea funcției și exercitarea atribuțiilor specifice, în condițiile legii și ale actului de numire ori ale hotărârii de desemnare.”*

Articolul 2 din OUG nr. 86/2006 definește administratorul judiciar ca fiind *”practicianul în insolvență compatibil, autorizat în condițiile legii, desemnat să exercite atribuțiile prevăzute de lege sau stabilite de instanța de judecată, în procedura insolvenței, în perioada de observație și pe durata procedurii de reorganizare.”*

La art. 3 din același act normativ, lichidatorul este definit ca fiind *”practicianul în insolvență compatibil, autorizat în condițiile legii, desemnat să conducă activitatea debitorului în cadrul procedurii de faliment, atât în procedura generală, cât și în procedura simplificată, și să exercite atribuțiile prevăzute de lege sau pe cele stabilite de instanța de judecată.”*

Concluzionând, practicianul în insolvență este profesionistul autorizat care poate desfășura proceduri de insolvență conform legislației românești și care face parte din Uniunea Națională a Practicienilor în Insolvență din România (UNPIR).

Rolul practicianului în insolvență, în considerarea dispozițiilor art. 7 alin. (1) și art. 40 alin. (1) din Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență, este acela de organ care aplică procedura de insolvență, alături de instanțele judecătorești și judecătorul-sindic, în calitatea sa de administrator judiciar și lichidator judiciar, fiind asimilat unui mandatar al justiției.

În calitate de organ care aplică procedura, acesta trebuie să asigure efectuarea cu celeritate a actelor și operațiunilor prevăzute de Legea nr. 85/2014, precum și realizarea, în condițiile legii, a drepturilor și obligațiilor celorlalți participanți la actele și operațiunile aferente procedurilor de insolvență.

În ceea ce privește tipurile de mandat sau servicii prestate, în conformitate cu dispozițiile art. 1 din OUG nr. 86/2006 privind organizarea activității practicienilor în insolvență, aceștia exercită sau pot desfășura următoarele servicii:

- a) administrator judiciar, autorizat în condițiile legii, desemnat să exercite atribuțiile prevăzute de lege sau stabilite de instanța de judecată, în procedura insolvenței, în perioada de observație și pe durata procedurii de reorganizare;
- b) lichidator judiciar, autorizat în condițiile legii, desemnat să conducă activitatea debitorului în cadrul procedurii de faliment, atât în procedura generală, cât și în procedura simplificată, și să exercite atribuțiile prevăzute de lege sau pe cele stabilite de instanța de judecată;
- c) administrator concordatar, autorizat în condițiile legii, care exercită atribuțiile prevăzute de lege sau cele stabilite de judecătorul-sindic, în cadrul procedurii de concordat preventiv;
- d) administrator al restructurării, autorizat în condițiile legii, care exercită atribuțiile prevăzute de lege în cadrul acordului de restructurare;
- e) administrator de proceduri de lichidare voluntară, prevăzute în esență de Legea societăților nr. 31/1990 sau OG nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații;
- f) administrator de proceduri de insolvență a persoanelor fizice, prevăzute de Legea nr. 151/2015;
- g) supraveghere financiară sau administrare specială;
- h) acordă consultanță pentru derularea procedurilor de preinsolvență sau de insolvență.

În exercitarea calității de administrator judiciar/lichidator judiciar/administrator al restructurării, respectiv administrator concordatar numit sau desemnat de instanța de judecată sau creditor într-o procedură ce se desfășoară sub controlul de legalitate exercitat de instanța de judecată, sunt supuși obligațiilor privind identificarea beneficiarului real.

2.2. Reguli privind identificarea beneficiarului real.

În funcție de tipul de procedură derulat, identificarea beneficiarului real se face după cum urmează:

a. Ipoteza debitorului în procedurile de preinsolvență sau de insolvență, transpunerea Directivei 1023/2019 prin Legea 216/2022.

Este instituit principiul “*debtor in possession*”, debitorul își păstrează controlul asupra activelor și activității comerciale curente și își continuă activitatea conform regulilor de organizare proprii ale societății, astfel că administratorul restructurării și administratorul concordatar nu vor interfera cu deciziile privind conducerea debitoarei și nu se va modifica beneficiarul real declarat inițial.

b. Ipoteza debitorului în perioada de observație

Deschiderea procedurii se face cu ridicarea sau fără ridicarea dreptului de administrare, conform art. 85; art. 86; respectiv art. 51 - 56 din Legea 85/2014.

1. Indiferent de ridicarea sau nu a dreptului de administrare al propriei afaceri, se aplică regula de la art. 4 alin. (2) lit. a) pct. 1 din Legea nr. 129/2019 *deținerea a 25% plus unu acțiuni sau participare în capital al unei societăți.*

2. Dacă nu se poate determina deținătorul a peste 25% plus unu din acțiuni și nu s-a ridicat dreptul de administrare, se aplică ipoteza a II-a de la art. 4 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 129/2019, astfel că se poate prezuma că beneficiarul real este administratorul special, desemnat în condițiile art. 52 din Legea nr. 85/2014.

c. Ipoteza debitorului în reorganizare

Identificarea beneficiarului real se va face conform celor prevăzute în *Ghidul privind identificarea beneficiarului real*, emis de ONPCSB, *Anexa nr. 2 – Identificarea beneficiarului real*, *Exemplul 5*, paragraful 2:

” Exemplul 5: Societate aflată în perioada de observație sau în faza de reorganizare

Dacă beneficiarul real nu se poate identifica în condițiile art. 4 alin. (2), lit. a) punctul 1, se aplică criteriul de la punctul 2 al aceluiași articol, iar beneficiarul real este administratorul special desemnat de acționari/asociați în condițiile art. 52-56 din Legea 85/2014.”

d. Ipoteza debitorului în faliment.

În faliment, judecătorul-sindic dispune dizolvarea societății și prin urmare activitatea debitoarei încetează. Activitatea debitoarei se desfășoară sub controlul de oportunitate al adunării creditorilor, iar sumele rezultate din lichidarea patrimoniului debitoarei sunt distribuite către creditori.

Într-o astfel de ipoteză, identificarea beneficiarului real se va face conform celor prevăzute în *Ghidul de identificare a Beneficiarului real*, emis de ONPCSB *Anexa nr. 2 – Identificarea beneficiarului real*, *Exemplul 6*:

“Exemplul 6: Societate aflată în faliment

În situația societăților aflate în procedura falimentului, întrucât acestea se dizolvă de drept, activitatea de lichidare este sub controlul de oportunitate al adunării creditorilor, iar sumele rezultate în urma lichidării sunt distribuite către creditori, astfel încât nu mai există obligația depunerii și declarării beneficiarului real.”

Concluzie:

Identificarea beneficiarului real se face după următoarele reguli:

1. Regula principală: - beneficiar real este persoana sau persoanele fizice care dețin ori controlează o persoană juridică, în cazul deținerii direct sau indirect a cel puțin 25% din acțiuni plus o acțiune sau participația în capitalurile proprii.
2. Regula subsidiară: - dacă după epuizarea tuturor criteriilor de la art. 4 alin. (2) lit. a) pct. 1 din Legea nr. 129/2019 nu se poate identifica persoana care are prezumția controlului persoanei juridice și nu există o suspiciune rezonabilă, beneficiar real poate fi persoana cu *rang superior de conducere*, dintre cele enumerate la art. 4 alin. (2) lit. a) pct. 2 și anume: administratorul/administratorii, membrii consiliului de administrație/supraveghere, directorii cu competențe delegate de la administratorul/consiliul de administrație, membrii directoratului.

2.3. Formele de organizare ale profesiei/entități raportoare

Practicienii în insolvență își desfășoară activitatea prin intermediul formelor de organizare

ale profesiei, respectiv:

- Cabinete individuale de insolvență (CI) – se constituie pe baza deciziei de înființare emisă de practicianul în insolvență compatibil;
- Cabinete asociate de insolvență (CA) – asociate prin contract, în scopul exercitării în comun a profesiei de practician în insolvență;
- Societăți profesionale cu răspundere limitată (SPRL) – constituite prin asocierea mai multor practicieni în insolvență compatibili și conduse de un asociat/asociați coordonator(i), care reprezintă și coordonează societatea;
- Întreprinderi profesionale unipersonale cu răspundere limitată (IPURL) – conduse de unicul asociat, practician în insolvență compatibil;

De asemenea, practicienii pot avea calitatea de colaboratori ori angajați ai uneia dintre formele de exercitare a profesiei.

2.4. Condițiile de intrare în profesie și excluderea din profesie

În prezent, accesul pe piața din România al furnizorilor de servicii de insolvență este foarte bine reglementat, fiind prevăzut de OUG nr. 86/2006 privind organizarea activității practicienilor în insolvență, aprobată prin Legea nr. 254/2007, cu modificările și completările ulterioare.

La accesul în profesie, conform art. 23 din OUG nr. 86/2006, sunt derulate verificări prealabile dreptului de a dobândi calitatea de practician în insolvență, în sensul în care pe lângă celelalte condiții ce țin de absolvirea de studii superioare, experiența în activitate, sunt solicitate și informații despre demnitatea solicitantului (se depune cazier judiciar). Persoanele aflate în stare de nedemnitate (prin nedemnitate înțelegându-se și persoanele care au fost condamnate definitiv și pentru infracțiuni de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului) nu au drept de acces în profesie, fiind incidente dispozițiile art. 25 alin. (1) din OUG nr. 86/2006.

Mai mult, survenirea nedemnității ulterior dobândirii dreptului de a desfășura activitatea de practician în insolvență atrage excluderea din profesie.

2.5. Definiția și rolul insolvenței

Definiția insolvenței o regăsim la art. 5 pct. 29 din Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență: *”Insolvența este acea stare a patrimoniului debitorului care se caracterizează prin insuficiența fondurilor bănești disponibile pentru plata datoriilor certe,*

lichide și exigibile și care se prezumă atunci când debitorul, după 60 de zile de la scadență, nu a plătit datoria sa față de creditor; prezumția este relativă.”

Rolul insolvenței este instituirea unor proceduri de prevenire a insolvenței la care pot recurge debitorii aflați în dificultate și, respectiv, a unor proceduri colective de insolvență pentru acoperirea pasivului debitorului, în cadrul cărora debitorul beneficiază, atunci când este posibil, de șansa de redresare a activității sale.

În îndeplinirea scopului/rolului de redresare a activității debitorilor aflați în stare de dificultate sunt urmărite următoarele principii prevăzute la art. 4 din Legea nr. 85/2014:

1. Maximizarea gradului de valorificare a activelor și de recuperare a creanțelor;
2. Acordarea unei șanse debitorilor de redresare eficientă a afacerii, pentru menținerea activității economice și protejarea locurilor de muncă, prin accesul efectiv al debitorului la mijloace de avertizare timpurie, prin intermediul procedurilor de prevenire a insolvenței sau prin procedura de reorganizare judiciară, fără a aduce atingere altor soluții de redresare;
3. Asigurarea unor proceduri de prevenire a insolvenței și insolvență eficiente, inclusiv prin mecanisme adecvate de comunicare și derulare a procedurii într-un timp util și rezonabil, într-o manieră obiectivă și imparțială, cu un minim de costuri, de natură a duce la descărcarea de obligații;
4. Asigurarea unui tratament egal al creditorilor de același rang;
5. Asigurarea unui grad ridicat de transparență și previzibilitate în procedurile de insolvență;
6. Protejarea informațiilor de natură concurențială privind afacerea debitorului, fără a împiedica accesul creditorilor la informațiile necesare și relevante care să le permită acestora să adopte o decizie în procedurile de prevenire a insolvenței și de reorganizare judiciară;
7. Recunoașterea drepturilor existente ale creditorilor și respectarea ordinii de prioritate a creanțelor, având la bază un set de reguli clar determinate și uniform aplicabile;
8. Limitarea riscului de credit și a riscului sistemic asociat tranzacțiilor cu instrumente financiare derivate prin recunoașterea compensării cu exigibilitate imediată în cazul insolvenței sau al unei proceduri de prevenire a insolvenței unui cocontractant, având ca efect reducerea riscului de credit la o sumă netă datorată între părți sau chiar la zero atunci când, pentru acoperirea expunerii nete, au fost transferate garanții financiare;
9. Asigurarea accesului la surse de finanțare în procedurile de prevenire a insolvenței, în perioada de observație și de reorganizare, cu acordarea unui tratament adecvat, prioritar la plată, pentru protejarea acestor creanțe;
10. Fundamentarea votului pentru aprobarea acordului/planului de restructurare sau de reorganizare pe criterii clare, cu asigurarea unui tratament egal între creditorii de același rang, a recunoașterii priorității comparative și a acceptării unei decizii a majorității, urmând să se ofere celorlalți creditori plăți egale sau mai mari decât ar primi în cazul următoarei alternative optime sau în faliment, după caz;
11. Favorizarea, în procedurile de prevenire a insolvenței, a negocierii/renegocierii

- amiabile a creanțelor și a încheierii unui acord de restructurare sau, după caz, a unui concordat preventiv, asigurând continuitatea întreprinderii;
12. Valorificarea în timp util și într-o manieră cât mai eficientă a activelor;
 13. În cazul grupului de societăți, coordonarea procedurilor de prevenire a insolvenței și de insolvență, în scopul abordării integrate a acestora;
 14. Administrarea procedurilor de prevenire a insolvenței și de insolvență de către practicieni în insolvență și desfășurarea acestora sub controlul instanței de judecată, în limitele prevăzute de prezenta lege.

Concluzie

Practicienii în insolvență, prin formele de organizare în care își desfășoară activitatea, exercită un rol esențial în combaterea riscurilor de spălare a banilor și de finanțare a terorismului prin implementarea reglementărilor și cerințelor CSB/CFT. Deși procedurile de insolvență presupun operațiuni de vânzare de active ale debitorilor, administrarea de conturi bancare, etc., aspecte ce implică în majoritatea cazurilor și verificări și validări ale instituțiilor financiare, există un risc în situația acordării de consultanță.

Pentru a combate riscurile SB/FT, formele de organizare sunt obligate să adopte și să aplice mecanisme eficiente de cunoaștere a clientelei, prin care să identifice și să verifice identitatea potențialilor beneficiari de servicii ale insolvenței.

2.6. Importanța economică și factorii contextuali

În România, la nivelul lunii martie 2025, potrivit statisticilor furnizate de ONRC, sunt înregistrate un număr de 10.607 de persoane juridice în insolvență cu bilanț depus în 2023, cu o cifră netă de afaceri de 20.966.197.090 lei și 6.599 de persoane juridice în faliment, cu bilanț depus în 2023, cu o cifră netă de afaceri de 3,723,347,255 lei.

Numai prin intermediul portalului licitații-insolventa, administrat de UNPIR, în anul 2024, au fost valorificate active în valoare de 18,5 milioane lei.

Valorile mai sus amintite reflectă un interes sporit al cumpărătorilor autohtoni sau internaționali de a participa și a achiziționa active (acțiuni, părți sociale, elemente ale fondului de comerț, etc.) ale societăților aflate în dificultate financiară.

2.7. Cadrul legal aplicabil

Organizarea profesiei:

- OUG nr. 86/2006 privind organizarea activității practicienilor în insolvență, aprobată prin Legea nr. 254/2007, cu modificările și completările ulterioare.

Principalele acte normative ce privesc derularea procedurilor de insolvență:

- Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență;
- Legea societăților nr. 31/1990;
- Ordonanța Guvernului nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații, aprobată prin Legea nr. 246/2015;
- Legea nr. 151/2015 privind insolvența persoanelor fizice.

Prevederi legale naționale pentru combaterea spălării banilor:

- Legea nr. 129/2019 pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului.

Standarde internaționale pentru combaterea spălării banilor:

- Standarde internaționale privind combaterea spălării banilor și finanțarea terorismului – adoptate de FATF la 16 februarie 2012;
- Raportul anual al Moneyval, publicat la 8 noiembrie 2024;
- Raport privind evaluarea supranațională de risc (SNRA), adoptată de Comisia Europeană la 27.10.2022.

Cap. 3 - Evaluarea riscurilor de SB/FT

Capitolul este concentrat pe evaluarea riscurilor de SB/FT specifice derulării activității de practician în insolvență, fiind expuse diverse tipologii de riscuri asociate.

Evaluarea riscurilor pe baza caracteristicilor clienților atunci când acordă consultanță, asistență în vederea realizării operațiunilor de vânzare a activelor din patrimoniul societății, când administrează conturi bancare, instrumente financiare, valori mobiliare sau alte bunuri, încheie operațiuni financiare și vânzări de bunuri, acțiuni sau părți sociale ori alte elemente ale fondului de comerț și alte operațiuni asemenea, a fost realizată prin intermediul chestionarelor transmise

practicienilor în insolvență și analizele provenite din Raportul privind Evaluarea Națională de Risc din anul 2022. De asemenea, au fost examinate riscurile asociate și serviciile oferite de formele de organizare, în baza informațiilor colectate de la entități prin intermediul chestionarelor.

Capitolul cuprinde și o analiză amănunțită a amenințărilor interne și externe, evidențiind vulnerabilitățile sectorului în fața diverselor forme de criminalitate financiară.

3.1. Supravegherea sectorului practicienilor în insolvență la nivel național

Uniunea Națională a Practicienilor în Insolvență din România, în calitate de autoritate de auto-reglementare, în temeiul art. 1 alin. (1) lit. d) și alin. (4) din Legea nr. 129/2019 pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, este autoritatea competentă pentru supravegherea și controlul practicienilor în insolvență din România în realizarea măsurilor de contracarare și diminuare a fenomenului de spălare a banilor, în baza art. 26, alin. (1), lit. e) din Legea nr. 129/2019, cu modificările și completările ulterioare.

Supravegherea și controlul modului de respectare a prevederilor Legii nr. 129/2019, cu modificările și completările ulterioare, de către practicienii în insolvență, în calitate de entități raportoare, este realizată și de Oficiul Național de Combatere a Spălării Banilor.

Supravegherea realizată de către ONPCSB se efectuează atât prin metode off-site, cât și prin acțiuni de control on-site, care implică verificări directe la sediul entităților raportoare, prin care se monitorizează modul în care acestea respectă reglementările legale și aplică măsurile necesare pentru prevenirea activităților ilegale. În cadrul activităților off-site, supravegherea

se realizează prin analizarea datelor și informațiilor relevante cu privire la entitățile raportoare.

UNPIR elaborează normele de evaluare sectoriale în materia prevenirii spălării banilor și a finanțării terorismului și urmărește asigurarea unui mediu operațional sigur.

3.2. Dimensiunea sectorului practicienilor în insolvență în România

În legătură cu dimensiunea fizică a sectorului, la data de 01.03.2025, în UNPIR figurau înscriși 2808 practicieni în insolvență compatibili, care își desfășoară activitatea după cum urmează:

- Cabinete individuale (CI) – 1.503
- Cabinete asociate (CA) – 7
- Societăți profesionale cu răspundere limitată (SPRL) – 299
- Întreprinderi profesionale unipersonale cu răspundere limitată (IPURL) – 396
- Angajați/colaboratori – 173

3.3. Riscurile identificate în contextul global

În cadrul evaluării riscurilor asociate derulării procedurilor de insolvență, în diverse rapoarte internaționale au fost evidențiate riscuri fundamentale legate de reglementări incomplete sau ineficiente în CBS/CFT

Cu titlu de exemplu, în Raportul Europol din 2023 "The Other Side Of The Coin" se arată că 70% dintre rețelele criminale din UE folosesc spălarea banilor, iar 60% utilizează corupția pentru obiective ilicite. Aceste date evidențiază importanța verificării clienților cu rezidență fiscală în străinătate și a celor cu statut PEP, care pot facilita activități infracționale.

3.4. Riscurile identificate la nivel național

În identificarea și analiza riscurilor în sectorul derulării procedurilor de insolvență din România au fost avute în vedere răspunsurile furnizate de formele de organizare prin intermediul chestionarelor, precum și vulnerabilitățile identificate de ONPCSB în ENR din 2022, axându-se pe patru categorii esențiale de riscuri, după cum urmează:

- 1. Riscuri legate de procedurile în care este deținută calitatea de administrator/lichidator judiciar, lichidator în procedurile de lichidare voluntară, lichidator pe Legea nr. 151/2015, administrator special sau în acordarea de consultanță pe proceduri de pre-insolvență sau de insolvență.**

Vizează identificarea și evaluarea tipurilor de proceduri derulate de practicienii în insolvență, jurisdicțiile de proveniență și structurile juridice complexe care pot prezenta un risc ridicat de spălare a banilor și finanțare a terorismului.

2. Riscul de conformitate, proceduri de due diligence și verificarea entităților persoane juridice sau fizice

Include măsurile și procedurile implementate de formele de organizare pentru a se conforma reglementărilor naționale și internaționale privind prevenirea spălării banilor și finanțării terorismului .

3. Riscul privind serviciile

Se referă la riscurile asociate tipurilor de servicii prestate în procedurile de insolvență, cum ar fi valorificarea de active.

4. Riscul privind tranzacțiile

Această categorie analizează riscurile asociate tranzacțiilor financiare efectuate, în special cele transfrontaliere, care pot facilita transferuri anonime sau suspecte.

Aceste domenii de risc sunt considerate esențiale pentru identificarea vulnerabilităților sectorului.

3.4.1. Riscuri legate de procedurile în care este deținută calitatea de administrator/lichidator judiciar, lichidator în procedurile de lichidare voluntară, lichidator pe Legea nr. 151/2015, administrator special sau în acordarea de consultanță pe proceduri de pre-insolvență sau de insolvență.

Analiza riscurilor asociate tipurilor de proceduri derulate de practicienii în insolvență din România a evidențiat o serie de factori de risc specifici, esențiali pentru înțelegerea vulnerabilităților sectorului în ceea ce privește spălarea banilor și finanțarea terorismului. Răspunsurile din chestionarele furnizate de formele de organizare în care își desfășoară activitatea practicienii în insolvență au oferit date semnificative despre tipologia clienților, jurisdicțiile de proveniență și activitățile economice ale acestora.

Toate formele de organizare care au completat chestionarul au indicat că desfășoară activitatea, în proporție de 100%, în România, nefiind angajate în alte jurisdicții.

Pe de altă parte, procentul entităților pentru care sunt prestate servicii de insolvență din România este covârșitor, reprezentând majoritatea pentru toate entitățile (peste 99% pentru majoritatea formelor de organizare).

Cu titlu de excepție există clienți și din Uniunea Europeană (de exemplu Italia), cu o pondere mai mică (sub 1%) iar în unele cazuri, clienți din jurisdicții non-UE (procente cuprinse între 0.04 și 0.06% - de exemplu: Irlanda de Nord). Aceasta indică un risc mic datorat tranzacțiilor internaționale.

Activitatea de practician în insolvență poate fi derulată pe întreg teritoriul național, fără a exista condiții de teritorialitate, derularea profesiei fiind una în general echilibrată, toate ariile geografice din România fiind menționate în răspunsurile indicate în Chestionar (cu titlu de exemplu, în ordinea procentelor primelor 3 zone avem Dobrogea cu 26%, Muntenia cu 25% și Transilvania cu 14%).

Proporția disponibilităților de a furniza servicii pentru persoanele fizice, înțelegând aici persoanele supuse procedurilor de insolvență prevăzute de Legea nr. 151/2015 privind insolvența persoanelor fizice, reprezintă un procent de 9,60% din totalul procedurilor gestionate de practicienii în insolvență.

Răspunsurile formelor de organizare indică faptul că, în majoritatea procedurilor, sunt implicate persoane juridice sau alte tipuri de debitori, în sensul reprezentării debitorilor supuși procedurilor de insolvență, acestea reprezentând peste 82,50% din totalul entităților. Acest fapt indică un risc scăzut de tranzacții frauduloase, întrucât sumele obținute din procedurile de insolvență sunt derulate prin contul unic de lichidare care este deschis la o unitate bancară și sub controlul de legalitate exercitat de instanțele de judecată, prin judecătorul-sindic.

În ceea ce privește tipul de servicii oferite, s-a observat un interes în zona acordării de consultanță, în procent de peste 21%, aspect ce necesită o atenție suplimentară mai ales din perspectiva implementării procedurilor de CDD.

O altă categorie de entități cu risc ridicat este reprezentată de persoanele juridice care activează în domenii economice vulnerabile, conform Evaluării Naționale a Riscurilor de SB/FT, respectiv cazinouri și jocuri de noroc online; furnizori de servicii pentru societăți sau fiducii; persoane care acordă consultanță financiară, de afaceri sau contabilă; dezvoltatori imobiliari; agenți imobiliari; furnizori de servicii de schimb de monede virtuale și furnizorii de portofele digitale. Chestionarele arată însă că acești clienți au o prezență minoră în rândul debitorilor formelor de organizare (în general sub 0.30%).

Deși nu au fost identificate cazuri, un potențial risc suplimentar îl reprezintă structurile juridice complexe (valori anuale cuprinse între 3% și puțin peste 5%) sau jurisdicții de tip off-shore (nu au fost identificate), utilizate de unele entități juridice pentru a ascunde adevărații beneficiari ai tranzacțiilor.

Un risc semnificativ, neidentificat în chestionare, este reprezentat de clienții proveniți din jurisdicții cu risc ridicat. Aceste jurisdicții sunt utilizate adesea pentru a ascunde beneficiarii

reali ai tranzacțiilor și pot reprezenta un semnal de alarmă în ceea ce privește activitățile se spălare a banilor. Exemplele de jurisdicții cu risc ridicat menționate în Chestionare includ țări non-UE din regiuni geopolitic instabile, precum Iran, Afganistan, Coreea de Nord, Siria, Yemen, Burkina Faso, Algeria, Angola, Liban etc.

Un alt potențial risc îl reprezintă clienții persoane expuse public (PEP). Deși întâlnite sub 0,70%, acestea nu prezintă un risc ridicat de SB/FT, iar formele de organizare care au răspuns la chestionar, au declarat că efectuează verificări suplimentare în astfel de situații.

Chiar dacă majoritatea clienților provin din România și din Uniunea Europeană, tangențial nu poate fi ignorată o oarecare expunere la riscurile transfrontaliere, companii de tip paravan (întânite în procent de 8%) și la structurile juridice complexe.

Concluzie: Riscul privind derularea activității în procedurile în care este deținută calitatea de practician în insolvență este unul moderat, răspunsurile entităților raportoare la întrebările privind clienții relevă o serie de riscuri nesemnificative, inclusiv riscurile asociate clienților din jurisdicții cu risc ridicat, clienților PEP și celor care activează în sectoare economice vulnerabile.

Cu toate acestea, este necesară aplicarea continuă a măsurilor stricte de cunoaștere a clientelei (CDD) pentru a reduce vulnerabilitățile și pentru a preveni activitățile ilicite în sectorul practicienilor în insolvență din România.

3.4.2. Riscul de conformitate, proceduri de due diligence și verificarea entităților persoane juridice sau fizice

Riscul de conformitate reprezintă un aspect esențial în activitatea practicienilor în insolvență,

având în vedere cerințele numeroase și riguroase impuse de legislația națională și internațională privind prevenirea spălării banilor și finanțarea terorismului.

Analiza datelor obținute din chestionarele completate de entitățile raportoare oferă o imagine detaliată asupra gradului de conformitate și a practicilor implementate de aceste entități.

Relativ la procedurile de identificare a clientelei (CDD), metodele de verificare/aplicare variază, aspect ce rezultă și din tabelul următor:

Ce proceduri de identificare aveți implementate	Procent rezultat din chestionare transmise
Verificare în persoană (ex. la un birou fizic)	23.88%
Verificare online sau prin platforme digitale	26.12%
Verificări suplimentare pentru PEP	7.46%
Verificări suplimentare pentru clienții din jurisdicții cu risc ridicat	2.99%
Verificarea documentelor de identitate folosind tehnologia (ex. AI)	13.43%
Verificare adresei fizice a clientului (ex. prin facturi de utilități, extrase bancare, etc.)	11.19%
Verificare sursei fondurilor (ex. prin fluturași de salariu, contracte de muncă, extrase bancare)	5.97%
Verificări suplimentare pe baza scorului de risc al clientului (ex. activitatea tranzacțiilor, frecvența, volume)	0.00%
Altele	8.96%

Rezultă din situația tabelară că aproximativ 24.% dintre entități folosesc verificarea în persoană, în timp ce un procent de 26% optează pentru verificarea online sau prin platforme digitale. Se observă și o atenție crescută pentru verificarea sursei fondurilor, inclusiv verificări pe baza scorului de risc.

Un alt aspect este faptul că entitățile raportoare utilizează verificări suplimentare pentru clienții PEP.

În ceea ce privește actualizarea informațiilor, se observă conform situației de mai jos o prevalență pentru actualizarea acestora cel puțin o dată pe an sau la fiecare tranzacție importantă sau la activități neobișnuite pe cont.

Cât de des actualizați informațiile legate de entități persoane juridice sau persoane fizice	Procent rezultat din chestionare transmise
O dată pe an sau mai des	25.00%
La fiecare tranzacție importantă sau la activități neobișnuite în cont	10.00%
Numai în cazul unor schimbări semnificative în profilul clientului (ex. schimbarea adresei, schimbări financiare majore)	17.50%
Nu avem un proces regulat de actualizare a informațiilor	0.00%
Alt răspuns	47.50%

Totodată, răspunsurile indică faptul că majoritatea respondenților verifică identitatea clienților persoanelor fizice precum și a persoanelor juridice, după cum urmează:

Ce tipuri de documente folosiți pentru verificarea entităților persoane fizice	Procent rezultat din chestionare transmise
Carte de identitate	33.75%
Pașaport	3.75%
Permis de conducere	20.00%
Permis de ședere (pentru cetățenii nerezidenți)	1.25%
Alte documente	41.25%

Ce tipuri de documente folosiți pentru verificarea entităților persoane juridice	Procent rezultat din chestionare transmise
Denumire	15.82%
Forma juridică	15.82%
Sediu	19.39%
CIF/CUI sau alt nr. de identificare dintr-un registru public	17.35%
Reprezențai legali/convenționali	7.65%
Cetățenie	4.08%
PEP si daca este cazul denumirea funcției	0.51%
Alte documente	19.39%

Principalele modalități de identificare a beneficiarilor reali sunt obținute, conform tabelului de mai jos, prin certificate emise de Registrul comerțului, portalul ONRC sau alte registre centrale de evidență (de ex. Registrul Asociațiilor și Fundațiilor).

Întreprindeți măsuri pentru identificarea beneficiarilor reali ai entităților juridice (societăți comerciale, asociații, fundații, et.) care vă sunt clienți?	Procent rezultat din chestionare
Da	27.91%
Certificat constatator emis de Registrul Comerțului	21.71%
Portalul ONRC, pe lângă certificatul constatator, furnizare de informații din Registrul beneficiarilor reali	17.05%
Extras emis de registrele centrale pentru entitatea pentru care se face identificarea (ex. Registrul Asociațiilor și Fundațiilor)	20.16%
Act constitutiv actualizat	2.33%
Declarații emise de auditori externi si/sau avocați/notari, în cadrul cărora să fie prezentată modalitatea în care a fost realizată analiza pentru identificarea beneficiarului real și faptul că informațiile erau certe la data verificării	6.20%
Raportul anual financiar auditat de auditor extern, aferent ultimului an financiar/fiscal încheiat, în care se poate identifica structura de proprietate și/sau subsidiarele și/sau identitatea beneficiarului real	2.33%
Rapoarte de credit de la entități	2.33%
Alte surse de informații	0.00%

Concluzie: riscul de conformitate în sectorul procedurilor de insolvență din România este unul mediu, fiind un element important și, deși majoritatea formelor de organizare mari au implementat măsuri de conformitate, există provocări legate de implementarea generală a aplicării acestora, în principal cauzate de complexitatea domeniului și cunoașterea insuficientă a tipologiilor de SB/FT.

3.4.3. Riscul privind serviciile

Analiza riscurilor asociate serviciilor oferite de practicienii în insolvență indică faptul că aceștia furnizează o gamă variată de servicii, respectiv administrare/lichidare judiciară; administrarea de proceduri de lichidare voluntară; administrarea de proceduri de insolvență a persoanelor fizice; supraveghere financiară sau administrare specială, inclusiv acordarea de consultanță pentru procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență.

Din perspectiva ENR, raportat la competențele pe care practicienii le au în procedurile falimentului, aceștia sunt vulnerabili la înstrăinarea de active ce aparțin debitorilor pe care îi gestionează.

Un alt risc identificat în răspunsurile la Chestionar se referă la faptul că 21% din respondenți au precizat că sunt dispuși să ofere consultanță în procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență.

Principalii indicatori de suspiciune identificați de entitățile raportoare includ și refuzul furnizării de către clienți a informațiilor necesare conformării la SB/FT sau schimbări neașteptate în comportamentul tranzacțional al acestora, aspect ce indică o zonă de potențial risc ce necesită o atenție sporită.

În concluzie, riscul privind serviciile în sectorul practicienilor în insolvență din România este unul mediu, motivat de faptul că sumele încasate se rulează prin intermediul furnizorilor de servicii bancare, însă necesită o mai riguroasă atenție în ceea ce privește identificarea clienților și a beneficiarilor reali.

3.4.4. Riscul privind tranzacțiile

Tranzacțiile în procedura insolvenței, în înțelegerea noastră reprezentând operațiunea de încasare a sumelor din valorificarea de active, se desfășoară prin contul unic de insolvență, deschis la una dintre băncile din România.

Sumele încasate și distribuirea acestora sunt prezentate în rapoartele de activitate care sunt depuse de administratorii judiciari/lichidatorii judiciari la dosarele de instanță aferente debitorilor pe care îi gestionează.

Prin lege, toate sumele încasate în procedurile de insolvență se derulează prin contul de lichidare, astfel că toate formele de organizare sunt obligate să utilizeze servicii bancare.

Valorificarea de active se desfășoară prin licitații publice sau online, cu aprobarea creditorilor, dar și cu atributul verificării legalității acestora de către judecătorul-sindic, însă prezintă riscuri din perspectiva procedurilor de due diligence, a identității persoanelor fizice sau juridice, ori a beneficiarului real în cazul persoanelor juridice.

Conform datelor colectate și prezentate în graficul de mai jos, volumul activelor valorificate pe ani este următorul:

2021 – 42.734.830 euro

2022 – 72.276.427 euro

2023 – 32.032.126 euro

2024 – 47.688.502 euro

În ceea ce privește raportarea de tranzacții suspecte efectuate în perioada 2021-2024, potrivit datelor comunicate de ONPCSB, situația este următoarea:

	2021	2022	2023	2024
<i>RTS-uri transmise</i>	1	0	0	0
<i>RTN-uri transmise</i>	0	0	0	0
<i>Sesiuni de instruire</i>	0	2	1	2

Conform adresei nr. 1440/ASV/28.04.2025, transmisă de către ONPCSB, în perioada de referință nu au fost primite Rapoarte de Tranzacții cu Numerar.

În aceeași adresă însă, este menționat numărul de sesiuni de instruire susținute de ONPCSB, respectiv 2 sesiuni în 2022, 1 sesiune în 2023 și 2 sesiuni în 2024.

Relativ la procedura de verificare a tranzacțiilor suspecte, se observă o verificare manuală și raportarea, explicabilă prin particularitățile procedurilor de insolvență.

Principalii indicatori de suspiciune identificați de entitățile raportoare (red flags), conform situației tabelare de mai jos, includ refuzul furnizării de către clienți a informațiilor necesare conformării la SB/FT sau schimbări neașteptate în comportamentul tranzacțional al acestora.

Care sunt principalii indicatori de suspiciune (red flags) pe care i-ați indicat în tranzacții și pe baza cărora ați evaluat necesitatea raportării ca suspect?	Procent rezultat din chestionare
Tranzacții cu sume mari, nejustificate de activitatea clientului	36.67%
Tranzacții frecvente către jurisdicții cu grad ridicat	13.33%
Tranzacții efectuate prin intermediul mai multor conturi pentru a se evita limitele de raportare	16.67%
Clientul refuză să furnizeze informații necesare conformării SB/FT	20.00%
Schimbări neașteptate în comportamentul de tranzacționare al clienților	10.00%
Tranzacții legate de PEP	0.00%
Alți indicatori	3.33%

Concluzie: riscul asociat valorificării activelor debitorilor de către practicienii în insolvență este unul mediu spre ridicat, motivat de faptul că deși există o verificare a identității persoanelor ce achiziționează bunuri din insolvență, sumele de bani sunt încasate prin bănci, au fost identificate vulnerabilități cu privire la măsuri insuficiente de cunoaștere a clienților și o expunere pe tranzacțiile de mare valoare.

Cap. 4 - Identificarea amenințărilor și vulnerabilităților

Amenințări și vulnerabilități

Practicienii în insolvență se confruntă cu riscuri reale privind spălarea banilor și finanțarea terorismului, deoarece gestionează entități aflate în dificultate financiară care pot fi folosite ca vehicule pentru activități ilicite.

Acest capitol investighează tipologiile de spălare a banilor care se pot manifesta în procedurile de insolvență, având ca punct de referință ghiduri și resurse elaborate la nivel național și internațional.

Analiza vulnerabilității derulării de proceduri de insolvență este realizată printr-o examinare a legăturilor cu alte sectoare economice, identificând riscurile asociate cu acestea.

Ca amenințări specifice domeniului, putem aminti:

- folosirea firmelor falimentare ca mijloace de spălare a banilor: persoane fizice sau grupări infracționale pot introduce active sau tranzacții fictive în cadrul procedurii de insolvență;
- grupuri de interese infracționale - aceste rețele pot încerca să influențeze procedurile de insolvență pentru a-și proteja banii spălați sau a ascunde beneficiarul real;
- transferuri dubioase de active înainte de insolvență;
- interacțiunea cu jurisdicții cu risc ridicat.

Vulnerabilitățile principale în derularea activității de practician în insolvență, identificate în ENR dar și în răspunsurile date la Chestionar, provin din:

- riscul de a fi utilizați de spălătorii de bani pentru înstrăinarea unei părți din active, în detrimentul creditorilor;
- o anumită reticență în rândul sectorului în ceea ce privește aplicarea obligațiilor de CSB/CFT, considerându-se a fi în principal responsabilitatea instituțiilor financiare, în special a băncilor;
- dificultatea de a monitoriza activitățile clienților cu risc ridicat. Aplicarea măsurilor stricte de due diligence este esențială pentru a preveni activitățile ilicite în acest sector,
- lipsa pregătirii sau conștientizării privind AML/CFT.

Măsuri de prevenire recomandate:

- formarea profesională periodică în domeniul AML/CFT;
- proceduri clare de due diligence;
- verificarea beneficiarului real;
- raportarea promptă a tranzacțiilor suspecte către ONPCSB.

4.1. Tipologii de spălare a banilor

- I. Tipologii comune de spălare a banilor, cu potențial impact în derularea activităților desfășurate de practicienii în insolvență, identificate în ghidul „Indicatori de suspiciune și tipologii de spălare a banilor”, publicat de Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor în 2020:**

1. Folosirea conturilor deținute în România de societăți rezidente, cu acționari/asociați/administratori nerezidenți

Tipologia se caracterizează prin includerea în circuitele financiare a unor societăți înregistrate în România, având sediul social declarat la un cabinet de avocatură, cu acționari / administratori / asociați nerezidenți. Sumele implicate în tranzacții au origine externă și sunt urmate, imediat după încasare în conturile din România, de transferuri inițiate către alte societăți nerezidente, înregistrate în jurisdicții „off-shore”.

O caracteristică importantă a tranzacțiilor derulate pe acest tipar este reprezentată de folosirea conturilor bancare ale societăților implicate ca și conturi de tranzit, fără identificarea unui scop economic pentru tranzacțiile financiare respective.

Indicatori (specfici tipologiei)

- Societate nou înființată cu asociat persoană fizică nerezidentă;
- Încasare de la extern, aparent fără o justificare economică, pentru care banca nu deține documente justificative și clarificări satisfăcătoare cu privire la sursa fondurilor transmise din extern, natura relației cu ordonatorii plății și raționamentul operațiunilor efectuate;
- Societate fără activitate economică pe conturi;
- Sediul social declarat în baza unui contract de asistență juridică, impropriu derulării unor activități economice, societatea neavând puncte de lucru declarate;
- Sediul social la aceeași adresă cu alte societăți implicate în tranzacții cu fonduri de origine ilicită;
- Concordanță între debitările și creditările conturilor implicate în tranzacții;
- Conturile din România sunt folosite ca și conturi de tranzit;
- Absența documentelor justificative pentru tranzacții;
- Operațiuni financiare derulate exclusiv prin internet banking;
- Imposibilitatea identificării unui scop economic real pentru tranzacții.

Mecanisme:

- Folosirea conturilor din mai multe jurisdicții pentru ascunderea originii ilicite a fondurilor implicate în tranzacții;
- Utilizarea conturilor unor societăți aflate în legătură cu parcurgerea etapei de „stratificare” ca parte a procesului de spălare a banilor;
- Folosirea tehnologiilor bancare pentru ascunderea identității reale a persoanelor care sunt beneficiarii reali ai tranzacțiilor.

Instrumente:

- Folosirea conturilor bancare din mai multe jurisdicții;

2. Folosirea conturilor deținute de o societate ce are rol de “colector” pentru sumele de origine ilicită obținute de alte societăți din infracțiuni de evaziune fiscală, înșelăciune sau fraudă informatică și bancară

Tipologia se caracterizează prin includerea în circuitele financiare a unor societăți înregistrate în România, cu sedii sociale declarate la o adresă comună cu a altor societăți și având ca obiect de activitate „demontare (dezasamblare) mașini și echipamente scoase din uz pentru recuperare materiale”. Caracteristica comună a tipologiei care se încadrează în această categorie o reprezintă fluxurile financiare derulate prin conturile societății „colectoare”, având valoare semnificativă, urmate, imediat după încasare, de retrageri în numerar.

Indicatori (specifici tipologiei)

- Circuitul neobișnuit și repetabil identificat, reprezentat de încasări, în quantum ridicat, de la diferite societăți, pentru ca în final sumele să fie ridicate în numerar de la casierie (pe bază de borderouri de achiziții) sau retrase în numerar de la ATM;
- Utilizarea numerarului pentru tranzacționare în locul viramentelor bancare, în scopul eliminării urmelor documentare aferente tranzacțiilor;
- Concordanță între creditările și debitările din cont;
- Operațiuni de retragere numerar efectuate în zone geografice aflate la mare distanță și fără a se putea identifica o legătură cu zona geografică în care este înregistrată societatea;
- Absența documentelor justificative pentru încasările înregistrate în conturile societăților implicate în tranzacții;
- Imposibilitatea identificării unui scop economic al operațiunilor de creditare a conturilor;
- Absența unor tranzacții financiare care să corespundă unor activități economice desfășurate în mediul economic real;
- Persoanele fizice implicate în tranzacții nu par a fi și beneficiarii reali ai sumelor retrase în numerar;
- Mutarea activității tranzacționale de la o instituție financiară la alta, imediat după impunerea unor măsuri cu caracter sancționator.

Mecanisme:

- Folosirea mai multor conturi bancare aparținând aceleiași societăți, aflate sub controlul unui grup de persoane fizice aflate în legătură;
- Utilizarea transferurilor inițiate prin intermediul aplicațiilor bancare ce permit

tranzacționarea la distanță (internet banking), ca o modalitate de ascundere a identității beneficiarilor reali ai sumelor implicate în tranzacții.

Instrumente:

- Folosirea conturilor deschise la mai multe instituții financiare;
- Utilizarea documentelor justificative generice, de tip borderou, pentru crearea unei aparențe de legitimitate pentru sumele retrase în numerar;
- Utilizarea numerarului în operațiunile de debitare a conturilor.

3. Utilizarea conturilor bancare deținute de o societate rezidentă pentru colectarea și transferul la extern a unor sume de bani încasate fraudulos

Tipologia se caracterizează prin prezența unor societăți comerciale înființate în România, având ca acționari cetățeni străini și cu sedii sociale declarate la cabinete de avocatură, în relație cu alte societăți nerezidente de la care încasează sume de bani din extern. Încasările în conturi sunt urmate, la scurt timp, de operațiuni de debitare în beneficiul unor societăți nerezidente care dețin conturi bancare deschise în jurisdicții de tip „off-shore”.

Indicatori (specifici tipologiei)

- Plată valutară inițiată de o societate cu conturi deschise recent, către o entitate nerezidentă situată în jurisdicție off-shore, asupra căreia există suspiciuni de implicare în fraude bancare și informatice;
- Lipsa activității tranzacționale pe contul deschis în RON;
- Societate nou înființată, cu sediul social ales la un cabinet de avocatură, acționari persoane fizice nerezidente;
- Quantumul ridicat al încasărilor de la entități nerezidente, urmate la scurt timp de plăți transferate către contrapartide nerezidente din extern, situate în jurisdicții cu risc ridicat;
- Lipsa informațiilor suplimentare și documente justificative clarificatoare privind legătura dintre subiect și contrapartidele implicate în tranzacții, inclusiv cu privire la sursa și destinația fondurilor;
- Derularea tranzacțiilor exclusiv prin intermediul aplicațiilor de tip internet banking.

Instrumente:

- Utilizarea conturilor deținute la diverse instituții bancare;
- Implicarea mai multor jurisdicții în tranzacții, cu scopul de a limita posibilitatea de documentare a circuitelor financiare.

4. Transferuri succesive între conturi deținute de persoane fizice cunoscute ca apropiate unor persoane expuse public, urmare încasărilor de la societăți beneficiare ale contractelor cu instituții publice

Tipologia se caracterizează prin transferuri ce implică sume încasate din conturi de trezorerie, în baza unor contracte de achiziție încheiate cu instituții publice, care, ulterior, sunt redirecționate, prin folosirea altor conturi, către persoane expuse public sau către comercianți de bunuri mobiliare de lux, ori sunt folosite pentru achiziția de bunuri imobile. O altă caracteristică a tipologiei este determinată de prezența unor fluxuri financiare nefirești,

ce implică costuri reprezentate de comisioane și speze bancare, față de care nu se pot stabili raționamente economice coerente și reale, dar care prezintă suficiente caracteristici pentru a fi asociate etapei de stratificare și disimulare a originii și destinației fondurilor.

Indicatori (specifici tipologiei)

- Plată de valoare mare pentru achiziția unui bun fără legătură cu activitatea economică a firmei;
- Plasarea unor sume provenite din contracte cu instituții publice în cumpărarea de bunuri de lux;
- Constituirea succesivă a unor depozite bancare și lichidarea lor, urmate de retrageri în numerar și implicarea sumelor în operațiuni de schimb valutar;
- Informații negative din media referitoare la afacerile derulate de asociatul/administratorul societății prin intermediul entităților deținute;
- Societățile implicate direct în tranzacții, cunoscute ca beneficiare constante ale contractelor de achiziție încheiate cu instituțiile publice;
- Transferuri de fonduri direcționate către persoane care dețin sau au deținut un rol decizional în entitățile publice beneficiare ale contractelor de achiziție;
- Transferuri succesive între conturile aceleiași persoane, fără a se putea stabili un raționament economic;
- Transferuri de debitare imediat după încasarea sumelor în cont.

II. Alți indicatori de suspiciune sau tipologii (preluate din sesiunile de instruire)

1. Indicatori de suspiciune referitori la operațiune:

- Atunci când o procedură de vânzare sau cumpărare reprezintă un proces complex bazat pe un istoric necunoscut al bunului sau un istoric ciclic al unei vânzări sau cumpărări (vânzări repetate de-a lungul timpului);
- Atunci când o procedură de vânzare sau cumpărare nu pare să aibă nicio justificare economică.

2. Indicatori de suspiciune referitori la bunurile inventariate sau vândute:

- Atunci când există îndoieli cu privire la originea proprietății;
- Atunci când există o discrepanță între documentele contabile și activele companiei a cărei proprietate se afla în lichidare.

3. Indicatori de suspiciune referitori la fonduri:

- Vânzătorul solicită ca plata sumelor ce i se cuvin să fie făcută către un terț;
- Plăți efectuate către sau primite de la instituții financiare, companii ori persoane fizice cu sediul/reședința în:
 - paradisuri fiscale sau bancare,
 - țări cu instabilitate politică sau implicate în activități de trafic,
 - state sensibile din punct de vedere geo-politic;
- Există îndoieli cu privire la originea fondurilor împrumutate de membrii familiei unui cumpărător;
- Originea fondurilor este necunoscută.

4. Indicatori de suspiciune referitoare la persoana vizată de procedură sau la cumpărător ori la beneficiarii efectivi ai acestora:

- Utilizarea unor companii fictive,
- Utilizarea unor persoane fizice care intervin doar în mod aparent în numele unor companii sau persoane fizice implicate în tranzacții financiare;
- Dificultatea de a identifica beneficiarii reali și traseul fondurilor, ca urmare a:
 - utilizării de conturi intermediare,
 - conturilor unor profesioniști nefinancieri pentru tranzit,
 - structurilor corporative complexe și a aranjamentelor juridice/financiare netransparente;
- Simularea stării de insolvență prin vânzarea accelerată a activelor către entități afiliate sau în condiții dezechilibrate și nejustificate;
- Reprezentarea cumpărătorului/vânzătorului de către intermediari fără o justificare clară;
- Diferențe majore și nejustificate între valoarea estimată a bunului și prețul de vânzare.

5. Indicatori de suspiciune referitoare la măsurile de vigilență:

- Dificultăți sau imposibilitatea de a obține informații;
- Documentele prezentate (de ex. actele de identitate) sunt furate sau false.

6. Cumpărarea bunurilor mobile prezente în patrimoniul unei societăți în urma lichidării judiciare.

Un cumpărător de naționalitate georgiană, dl G. în vârstă de 48 ani, s-a înregistrat înainte de vânzarea judiciară pentru a participa la licitație de la distanță.

În ziua vânzării, a fost reprezentat de dl T., care a dobândit bunurile mobile ale societății aflate în lichidare. În urma acordării bunului, dl T. a fost reticent în a furniza informațiile de identitate ale dlui G., acesta având și calitatea de PEP.

Dl G. nu dorește să-și declare profesia. Acesta pare nerăbdător să încheie tranzacția și își exprimă disponibilitatea față de dl T. (cu care avea relații de afaceri) să plătească în numerar pentru serviciile făcute de acesta, o parte din achizițiile sale de echipamente necesare de lucrări publice.

Criterii de alertă:

- profil atipic și comportament suspect: atitudine pripită, reticență în a furniza informațiile solicitate, întrebări referitoare la posibilitatea de a achita în numerar;
- calitatea de PEP a dlui G;
- sursa fondurilor nejustificată;
- utilizarea procesului de reprezentare: clientul final nu este prezent fizic la momentul vânzării;
- originea geografică cu risc ridicat.

4.2. Finanțarea terorismului și modul de aplicare a sancțiunilor internaționale.

Cadrul național de aplicare a sancțiunilor internaționale este reglementat prin Ordonanța de

Urgență a Guvernului nr. 202/2008 privind punerea în aplicare a sancțiunilor internaționale și Hotărârea Guvernului nr. 603/2011 pentru aprobarea Normelor privind supravegherea de către Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor a modului de punere în aplicare a sancțiunilor internaționale. Totodată, începând cu decembrie 2024, Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 202/2008 a fost modificată, consolidând obligațiile în ceea ce privește punerea în aplicare a sancțiunilor internaționale și raportarea către autoritățile competente a măsurilor de punere în aplicare. Astfel, în contextul aplicării sancțiunilor internaționale, entitățile raportoare au obligația de a îngheța, fără întârziere, fondurile și resursele economice și de a raporta acest lucru de îndată către ONPCSB.

Potrivit Strategiei Naționale de Apărare pentru perioada 2020–2024, în România, fenomenul terorist își menține caracterul conjunctural, fiind dependent de evoluțiile din spațiul extern.

Exprimându-se indirect, prin asocierea cu NATO, UE, SUA și statele europene implicate activ în combaterea terorismului, România rămâne o țintă pentru organizațiile teroriste. Acțiunile informaționale ostile radical islamiste continuă să fie principalul factor de alimentare a proceselor de (auto)radicalizare, care constituie unul dintre riscurile de securitate în România, fără a atinge o anvergură de fenomen.

Potrivit art. 36 din Legea nr. 535/2004 privind prevenirea și combaterea terorismului, infracțiunea de finanțare a terorismului este definită ca fiind: *“Colectarea sau punerea la dispoziție, direct ori indirect, de fonduri, licite sau ilicite, cu intenția de a fi folosite sau cunoscând că acestea urmează a fi folosite, în tot ori în parte, pentru săvârșirea actelor de terorism sau pentru susținerea unei entități teroriste și se pedepsește cu închisoare de la 5 la 12 ani și interzicerea unor drepturi.”*

Entitățile raportoare, implicit furnizorii de servicii de insolvență, au obligația de a transmite Oficiului Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor un raport privind tranzacțiile suspecte, dacă au cunoștință, suspectează sau au motive întemeiate să suspecteze activități de finanțare a terorismului.

ONPCSB analizează și prelucrează informațiile primite, iar în cazul în care există indicii de finanțare a terorismului, informează de îndată autoritățile competente în materie.

De precizat faptul că, în perioada supusă evaluării, nu au fost primite de ONPCSB rapoarte de tranzacții suspecte legate de activități de finanțare a terorismului, transmise de practicienii în insolvență.

Din anul 2020, în România se folosește un sistem de alertă teroristă bazat pe patru niveluri: Scăzut, Precaut, Ridicat și Critic. În prezent, nivelul de alertă este „Precaut”, ceea ce sugerează un risc scăzut de atac terorist, dar cu o monitorizare constantă a potențialelor amenințări.

Conform Strategiei Naționale de Apărare 2020–2024 și Sistemului Național de Alertă Teroristă (SNPCT), România nu se confruntă cu o amenințare teroristă semnificativă, nefiind identificate organizații teroriste active pe teritoriul său.

Migrația și expunerea transfrontalieră reprezintă alte vulnerabilități. România, situată pe o rută secundară de tranzit pentru migrați din Orientul Mijlociu, Africa de Nord și Asia de Sud, poate crea o vulnerabilitate indirectă.

În plus, potențialele tranzacții efectuate de practicienii în insolvență din România către jurisdicții terțe cu risc ridicat necesită o supraveghere sporită, având în vedere expansiunea rapidă a sectorului la nivel internațional, deși, din datele și informațiile colectate din Chestionarele transmise practicienilor, nu au fost identificate legături cu astfel de jurisdicții.

Din informațiile colectate prin intermediul chestionarelor, a rezultat că 44% dintre practicienii în insolvență efectuează verificări pe listele de

sanțiuni internaționale pentru a evalua riscurile asociate jurisdicțiilor clienților lor (în condițiile în care, conform informațiilor obținute din chestionarele colectate de UNPIR, entitățile raportoare din acest sector nu au avut clienți din jurisdicții cu grad înalt de risc), în contextul finanțării terorismului (FT), ceea ce demonstrează o atenție sporită în gestionarea riscurilor legate de clienți și jurisdicții sancționate.

Printre țările aflate sub monitorizare pentru spălare de bani și finanțare a terorismului enumerăm, cu titlu exemplificativ: Iran, Coreea de Nord, Myanmar, Siria (țări aflate pe *lista neagră* a FATF), Algeria, Angola, Bulgaria, Burkina Faso, Camerun, Haiti, Kenya, Liban, Monaco, Africa de Sud, Venezuela, Vietnam, etc (țări aflate pe *lista gri* a FATF)¹.

Principalele jurisdicții considerate cu risc ridicat de către practicienii în insolvență în ceea ce privește finanțarea terorismului sunt: Yemen, Coreea de Nord, Burkina Faso, Myanmar, Siria, etc.

În concluzie, riscurile de finanțare a terorismului în sectorul practicienilor în insolvență din România sunt scăzute în acest moment, dar acest lucru se datorează nivelului scăzut de amenințare teroristă pe plan național.

¹ Lista completă poate fi lecturată prin accesarea: <https://www.fatf-gafi.org/en/countries/black-and-grey-lists.html>

4.3. Analiza vulnerabilităților în asociere cu alte sectoare economice

Activitățile desfășurate de practicienii în insolvență din România pot prezenta o serie de vulnerabilități, amplificate de interacțiunile acestora cu diverse sectoare economice. Relațiile acestora cu alte domenii creează riscuri din perspectiva prevenirii spălării banilor și finanțării terorismului, în special în contextul în care multe dintre aceste sectoare sunt deja identificate ca fiind de risc ridicat în cadrul Evaluării Naționale a Riscurilor din 2022.

În rezultatele Evaluării Naționale a Riscurilor (2022) sunt menționate o serie de sectoare economice cu risc ridicat, cum ar fi: imobiliarele, jocurile de noroc și consultanța în afaceri, furnizorii de monede virtuale, furnizorii de servicii pentru societăți sau fiducii.

Aceste sectoare prezintă riscuri semnificative în ceea ce privește spălarea banilor, iar interacțiunea procedurilor de insolvență cu furnizori de servicii din aceste zone nu face decât să crească nivelul de expunere la activitățile ilicite.

În concluzie, sectorul procedurilor de insolvență poate prezenta un grad de vulnerabilitate numai în măsura intersectării cu alte domenii economice, clasificate ca reprezentând un grad ridicat de risc.

Cap. 5 - Gestionarea Riscurilor

Acest capitol cuprinde măsurile de prevenire și atenuare a riscurilor de SB/FT, bazându-se pe reglementările stabilite de legislația națională și europeană.

Sunt analizate strategiile de răspuns și managementul riscurilor, evidențiind modalitățile prin care entitățile raportoare pot adopta practici de conformitate eficace.

Criteriile pentru stabilirea profilului de risc sunt discutate, incluzând dezvoltarea unui model de risc care să indice nivelul de risc asociat procedurilor de prevenire a insolvenței și de insolvență din România.

5.1. Măsurile de prevenire și atenuare a riscurilor

Primul pas esențial pentru prevenirea riscurilor în acest sector este **implementarea unui sistem bazat pe risc** care să asigure conformitatea cu standardele naționale pentru prevenirea spălării banilor și finanțării terorismului, în sensul în care formele de organizare **trebuie să aplice măsuri stricte de identificare, verificare și evaluare a riscurilor clientului (CDD)**, în special în cazul tranzacțiilor care implică jurisdicții cu risc ridicat sau care sunt de mare valoare.

Verificarea identității clienților și monitorizarea tranzacțiilor constituie un element central pentru prevenirea riscurilor de SB/FT.

În concluzie, aplicarea unei abordări bazate pe risc și consolidarea măsurilor de prevenire și atenuare a riscurilor sunt elemente centrale în gestionarea sectorului practicienilor în insolvență, completând astfel măsurile de supraveghere stabilite la nivel național.

5.2. Strategii de răspuns și management al riscurilor

Strategiile de răspuns și gestionare a riscurilor din sectorul practicienilor în insolvență au drept obiectiv prevenirea riscurilor de spălare a banilor (SB) și finanțare a terorismului (FT) printr-o abordare bazată pe risc și măsuri de răspuns rapide și eficiente, care să asigure conformitatea continuă cu reglementările naționale și internaționale.

Abordarea bazată pe risc reprezintă fundamentul strategiei de răspuns. Astfel, entitățile care prezintă un grad ridicat de risc, cum ar fi cele care desfășoară tranzacții transfrontaliere complexe, ar trebui prioritizate.

În procesele de supraveghere și control, formele de organizare trebuie să implementeze măsuri extinse de due diligence, în special pentru clienți și tranzacții cu risc ridicat, ceea ce

include verificarea detaliată a identității clienților, monitorizarea continuă a tranzacțiilor și colectarea de informații suplimentare despre sursa fondurilor și scopul tranzacțiilor. Această abordare permite alocarea eficientă a resurselor pentru a răspunde rapid la riscurile majore.

În cazul detectării unor tranzacții suspecte sau a unor potențiale breșe de securitate, practicienii în insolvență trebuie să aibă în vigoare planuri de răspuns rapide. Aceste planuri includ măsuri precum blocarea imediată a tranzacțiilor suspecte, investigarea internă a incidentelor și raportarea imediată către autoritățile competente. În plus, strategiile de răspuns trebuie să includă mecanisme de evaluare și remediere a deficiențelor, pentru a preveni repetarea incidentelor și pentru a îmbunătăți conformitatea pe termen lung.

În concluzie, strategiile de răspuns și managementul riscurilor în sectorul practicienilor în insolvență trebuie să fie dinamice și bine coordonate. Implementarea unor măsuri bazate pe risc, planuri de răspuns rapide, colaborare eficientă cu autoritățile va contribui la prevenirea utilizării acestui sector în scopuri ilicite.

5.3. Evaluarea și stabilirea profilului de risc pentru practicienii în insolvență

Riscurile majore au fost identificate în legătură cu posibilitatea ca serviciile oferite de practicienii în insolvență să fie folosite în operațiuni de spălare a banilor, în etape care au loc în vederea realizării procedurilor de vânzare a activelor din patrimoniul societății, când administrează conturi bancare, instrumente financiare, valori mobiliare sau alte bunuri, încheie operațiuni financiare și vânzări de bunuri, acțiuni sau părți sociale în afara procedurilor de insolvență ori atunci când acordă consultanță.

În procedurile de acordarea de consultanță, în debutul relației de afaceri, practicieni trebuie să adopte o evaluare bazată pe risc (CDD), ținând cont de informațiile cunoscute despre persoana fizică/juridică și despre natura activităților desfășurate de aceștia pentru evitarea riscului ca sumele/activele să provină din săvârșirea de infracțiuni iar tranzacțiile care urmează a fi efectuate să aibă drept scop spălarea banilor sau finanțare a terorismului.

De asemenea, există riscuri asociate clienților considerați persoane expuse public (PEP) și celor care activează în sectoare economice vulnerabile. Chiar dacă majoritatea clienților provin din România și din Uniunea Europeană, există o expunere medie la riscurile transfrontaliere și la structurile juridice complexe.

Matricea riscurilor asociate sectorului practicienilor în insolvență din România

Categorie	Amenințări	Vulnerabilități	Probabilitate	Impact	Risc total
Riscuri privind procedurile/ clienții	Clienți anonimi sau PEP, persoane din jurisdicții cu risc ridicat (a se vedea lista actualizată sub monitorizarea FATF) ²	Măsuri insuficiente de CDD, expunere transfrontalieră	Medie	Mediu	Mediu
Riscuri de conformitate	Provocări în raportarea activităților suspecte	Neconformități cu cerințele SB/FT	Medie	Mediu	Mediu
Riscuri privind produsele și serviciile	Imobiliarele, jocurile de noroc și consultanța în afaceri, furnizorii de monede virtuale, furnizorii de servicii pentru societăți sau fiducii	Măsuri insuficiente de CDD, expunere transfrontalieră, dificultăți de monitorizare,	Medie	Mediu	Mediu
Riscuri privind tranzacțiile	Tranzacții transfrontaliere anonime, de mare valoare, utilizare numerar	Măsuri insuficiente de CDD, expunere transfrontalieră	Mediu spre ridicat	Ridicat	Ridicat

Risc asociat sectorului practicienilor în insolvență din România: Risc moderat

Probabilitatea se referă la șansa sau frecvența cu care un risc identificat se poate materializa în sectorul practicienilor în insolvență. Aceasta este evaluată în funcție de frecvența istorică a riscului, vulnerabilitățile sectorului și contextul în care operează furnizorii de servicii pentru active virtuale.

² <https://www.fatf-gafi.org/en/publications/High-risk-and-other-monitored-jurisdictions/Increased-monitoring-february-2024.html>. Nota: Lista este actualizată de trei ori pe an (februarie, iunie și octombrie)

Probabilitatea este clasificată pe patru niveluri.

- În cazul unei probabilități foarte mari, riscul este considerat inevitabil, apărând frecvent din cauza unor deficiențe sistemice sau din cauza naturii activităților desfășurate de practicienii în insolvență, cum ar fi tranzacțiile anonime.
- Probabilitate mare indică faptul că riscul este foarte probabil să apară în condiții favorabile, cum ar fi interacțiunile cu clienți din jurisdicții cu risc ridicat.
- Dacă probabilitatea este moderată, există o șansă medie ca riscul să apară, de obicei în circumstanțe specifice, cum ar fi reglementări insuficiente.
- La nivelul unei probabilități scăzute, riscul este puțin probabil să apară și se manifestă doar în situații izolate, cum ar fi deficiențe operaționale minore.

Impactul se referă la gravitatea sau consecințele pe care un risc le poate avea asupra sectorului practicienilor în insolvență dacă se materializează. Acesta poate include atât efecte financiare, cât și consecințe legale.

În cazul unui impact ridicat, riscul poate avea consecințe grave asupra funcționării sectorului, stabilității financiare și conformității cu reglementările, cum ar fi nerespectarea cerințelor SB/FT, ceea ce poate duce la sancțiuni majore și pierderi semnificative.

Un impact moderat indică faptul că riscul ar afecta activitatea sectorului, dar într-o măsură gestionabilă pe termen mediu, cum ar fi deficiențele temporare în aplicarea măsurilor.

Dacă impactul este scăzut, consecințele sunt minore și pot fi gestionate fără efecte pe termen lung, cum ar fi erorile operaționale minore, fără consecințe asupra securității fondurilor sau conformității.

Matricea de risc combină probabilitatea și impactul pentru a determina nivelul general de risc pentru fiecare categorie. De exemplu, un risc cu probabilitate mare și impact ridicat este clasificat ca fiind ridicat, ceea ce înseamnă că necesită măsuri imediate de atenuare.

În schimb, un risc cu probabilitate scăzută și impact moderat va fi considerat mediu sau scăzut, și poate fi gestionat cu intervenții periodice și resurse mai puțin semnificative.

La nivel general,

- Riscurile ridicate necesită intervenții urgente și aplicarea unor măsuri riguroase de prevenire și atenuare, precum și o monitorizare constantă pentru a preveni consecințele grave asupra sectorului.
- Riscurile mediu-ridicate necesită acțiuni prompte și măsuri de prevenire stricte, dar sunt gestionabile pe termen lung.
- Riscurile medii sunt mai puțin presante și pot fi gestionate prin măsuri de prevenire deja existente.
- Riscurile scăzute pot fi abordate prin intervenții minore, fără a avea un impact semnificativ asupra activității generale.

Cap. 6 - Concluzii și recomandări

6.1. Rezumatul principalelor constatări

Evaluarea riscurilor asociate sectorului insolvenței din România scoate în evidență vulnerabilități în ceea ce privește riscul ca practicienii în insolvență să fie utilizați de spălătorii de bani pentru înstrăinarea unei părți din active și anumite reticențe în ceea ce privește aplicarea obligațiilor de CSB/CFT.

Informațiile obținute din Chestionarele colectate de UNPIR oferă o bază solidă pentru evaluarea riscurilor asociate sectorului serviciilor de insolvență.

Riscurile legate de procedurile/clientii în care/pentru care este deținută calitatea de administrator/lichidator judiciar, lichidator în procedurile de lichidare voluntară, lichidator pe Legea nr. 151/2015, administrator special sau acordarea de consultanță pe proceduri de pre-insolvență sau de insolvență **sunt medii**, în special în ceea ce privește clienții proveniți din jurisdicții cu risc ridicat, persoanele expuse public (PEP) și cei care activează în sectoare economice

vulnerabile. Chiar dacă majoritatea clienților provin din România și Uniunea Europeană, există o expunere **moderată** la riscuri transfrontaliere și la structuri juridice complexe. Aplicarea măsurilor stricte de cunoaștere a clientelei și due diligence rămâne esențială pentru a reduce aceste vulnerabilități și a preveni activitățile ilicite.

Riscul de conformitate este, de asemenea, un element semnificativ în sectorul practicienilor în insolvență din România. Astfel, deși majoritatea formelor de organizare au implementat măsuri de conformitate, inclusiv proceduri CDD, însă există în continuare provocări legate de uniformitatea aplicării acestor măsuri și de identificarea și raportarea activităților suspecte, aspect ce conduce către un **risc mediu**. Monitorizarea atentă și aplicarea constantă a măsurilor de prevenire sunt esențiale pentru a asigura integritatea acestui sector.

În ceea ce privește **riscul privind serviciile prestate** în sectorul practicienilor în insolvență din România, acesta este unul **moderat**, însă necesită o mai riguroasă atenție în ceea ce privește identificarea clienților și a beneficiarilor reali.

Riscul privind tranzacțiile este unul **mediu spre ridicat**, motivat de faptul că deși există o verificare a identității persoanelor ce achiziționează bunuri din insolvență, precum și a faptului că sumele de bani sunt încasate prin bănci, însă cu toate acestea au fost identificate

vulnerabilități cu privire la măsuri insuficiente de cunoaștere a clienților și o expunere pe tranzacțiile de mare valoare.

Sectorul practicienilor în insolvență din România a fost evaluat cu un grad de risc mediu, pe baza riscurilor identificate la nivel național, dar și ținând cont de tendințele globale și riscurile transfrontaliere semnificative.

Deși numărul cazurilor de spălare a banilor asociate sectorului este redus, complexitatea și sofisticarea acestor infracțiuni creează riscuri medii, astfel că per ansamblu, nivelul relativ scăzut de conștientizare în ceea ce privește modul de îndeplinire a obligației de detectare a tranzacțiilor suspecte și anumite deficiențe în ceea ce privește aplicarea reglementărilor privind combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului amplifică vulnerabilitățile sectorului.

6.2. Recomandări pentru autorități și entități

Un prim pas pentru a gestiona vulnerabilitățile și a preveni utilizarea acestui sector în activități ilicite constă în implementarea unui cadru de reglementare armonizat cu cerințele naționale, europene și internaționale.

Se recomandă implementarea și consolidarea măsurilor de cunoaștere a clientelei CDD. Formele de organizare trebuie să aplice măsuri stricte în evaluarea și monitorizarea clienților lor, în special celor din jurisdicții cu risc ridicat și persoanelor expuse public (PEP).

Deși ONPCSB desfășoară sesiuni de instruire pentru practicienii în insolvență, este importantă consolidarea continuă a capacității de conformitate. Aceste sesiuni trebuie să fie extinse și actualizate constant pentru a reflecta noile tipologii de spălare a banilor și finanțare a terorismului, asigurându-se astfel că entitățile raportoare sunt pregătite să reacționeze rapid la riscurile emergente și să aplice măsurile de conformitate conform reglementărilor SB/FT.

În concluzie, pentru a atenua riscurile identificate în sectorul practicienilor în insolvență din România, este esențială implementarea unor măsuri stricte de prevenire și monitorizare.

Uniunea Națională a Practicienilor în Insolvență din România